

سمینار یک روزه ی "روش های آموزش خلاق" از طریق آشنایی با نظام آموزشی آلمان

در شهرهای گرگان و بابل (شهریور ۱۳۹۶)

مدرس: دکتر کیقباد یزدانی

برنامه ی سمینار

آشنایی با برنامه ی سمینار
تاریخچه اصلاحات آموزشی در اروپا/آلمان

پرسش و پاسخ
فلسفه تعلیم و تربیت در نظام آموزشی آلمان
پرسش و پاسخ

نظام آموزشی در آلمان در یک نگاه

پرسش و پاسخ
آشنایی با دوره پیش دبستانی (مهد کودک) در
آلمان/شهر برمن: "یک روز در مهد کودک"
پرسش و پاسخ

طرح و برنامه، اهداف و روش های آموزشی در مهد
کودک های آلمان/شهر برمن
پرسش و پاسخ

هدف از آموزش چیست؟

کودک چه جایگاهی در امر آموزش دارد؟
مربی/معلم چه جایگاهی در امر آموزش دارد؟

رابطه اهداف آموزش و روش های آموزش
مقایسه "آموزش و پرورش سنتی و آموزش و پرورش
نوین"
چرا به روش های دیگر و نوین آموزش نیاز داریم؟

آشنایی با روش های آموزش خلاق

- خلاقیت چیست و خلاق کیست؟
- ملزومات و شرایط آموزش خلاق چیست؟
- چگونه خلاقیت را در کودک بیدار و تقویت
کنیم؟

- روش های آموزش خلاق در یک نگاه

نمایش خلاق

- قصه بازی و نقش و کاربرد آموزشی- تربیتی
آن
- چگونه یک قصه را بازی کنیم/ نمایش دهیم؟

اصلاحات آموزشی در اروپا و آمریکا در یک نگاه

الف) ریشه ها و سرچشمه ی اصلاحات آموزشی

آغازگران:

لوتر (۱۵۴۶-۱۴۸۳) و اصلاحات دینی - گالیله (۱۶۴۲-۱۵۶۴) و تفتیش عقاید کلیسا - کومنیوس (۱۶۷۰-۱۵۹۲) سازمانگر و
ساماندهنده ی نظام تعلیم و تربیت ← "آموزش فراگیر و آزاد برای همه!"

ب) خاستگاه و فلسفه ی اصلاحات آموزشی

عصر روشنگری/رنسانس (از سده ه ۱۷ میلادی به بعد در اروپا) ← انسان گرایی/انسان محوری و عقلانیت نگاهی ← دیگر/نگاهی تازه به انسان/کودک و تربیت کودک

پ) عصر روشنگری (رنسانس) از سده ی ۱۷ میلادی به بعد در اروپا

اصحاب دائرةالمعارف:

ولتر (۱۶۹۴-۱۷۷۸) - دیدرو (۱۷۱۳-۱۷۸۴) - منتسکیو (۱۶۸۹-۱۷۵۵) - روسو (۱۷۱۲-۱۷۷۸)

ت) شاخص های مهم نهضت روشنگری/رنسانس

ارزش نهادن به فردیت: اراده فردی - استقلال فردی - تفاوت های فردی ← حقوق شهروندی

نقد کلیسا (نقد مسیحیت حاکم) ← مداری دینی-فرهنگی

انسان محوری ← کودک محوری

ث) عقلانیت و نقد دین و فرهنگ پایه های روشنگری و اصلاحات آموزشی

رنه دکارت (۱۶۵۰-۱۵۹۶) و مکتب شک

ایمانوئل کانت (۱۷۲۴-۱۸۰۴): استقلال فکری و عقلانیت

فریدریش نیچه (۱۸۴۴-۱۹۰۰): نقد فرهنگ، نقد دین ← انتقاد به نظام آموزشی خشک، واپس گرا و جزمی حاکم

ج) اصلاحات آموزشی در اروپا و آمریکا در یک نگاه (از ۱۷۵۰ تا ۱۹۳۳)

۱) ژان ژاک روسو (۱۷۷۸-۱۷۱۲) (فیلسوف، مدرس)

مهمترین کتاب در زمینه تعلیم و تربیت: "امیل یا در باره ی تعلیم و تربیت"

اصول و روش: "انسان در ذات و طبیعت خودش "خوب" است، جامعه او را به بدی می کشاند.

روسو شیوه ی تربیتی خاصی را پیشنهاد یا ارائه نمی کند. او به تربیت "طبیعی و آزاد" معتقد است و براین باور است که از طریق روش تربیتی معین نباید جلوی رشد طبیعی کودک را گرفت.

۲) یوهان هاینریش پستالوزی (۱۸۲۷-۱۷۴۶) (اصلاحگر اجتماعی، نویسنده، معلم)

اصول و روش: یادگیری مبتنی بر سه اصل: سر، قلب و دست (۳ اچ)

← "انسان محصول طبیعت، جنسیت و عمل خویش است." "وهر کودکی روال رشد خود را دارد."

"کودک به تو گوش فرا می دهد، اما نه برای تو، بلکه تنها برای خود! ای مربی؛ ای معلم!"

۳) جنبش جوانان "پرنندگان مهاجر" در آلمان (۱۸۹۶)

علیه ساختار سلسله مراتبی و اقتدارگرایانه - ساختار طبقاتی جامعه - فرهنگ حاکم بر جامعه - نظامی کردن جامعه - مؤسسه ای/نهادی کردن زندگی جوانان (از طریق ایجاد گروه ها و سازمان های جوانان وفادار به نظام حاکم)

در عرصه ی تعلیم و تربیت:

انتقاد علیه نظام خشک آموزشی: یادگیری مبتنی بر کتاب و کلام روح دانش آموز را می کشد.

علیه درک ابزاری و ابزاری کردن تعلیم و تربیت

برای آموزش مبتنی بر کار، به دست گرفتن مسئولیت شخصی و تعیین سرنوشت، تبعیت بر اساس اقتناع شخصی، ساده زیستی در همه ی زمینه ها: لباس، تغذیه، و...

۴) الن کی (۱۹۲۶-۱۸۴۹) (معلم، نویسنده)

اصول و روش: تعلیم و تربیت کودک محور/ تعلیم و تربیت از جایگاه کودک

مهمترین اثر: "قرن کودک" (۱۹۰۰) که به برنامه ی اصلاحات آموزشی معروف است.

۵) آنتون سمنویچ ماکارنکو (۱۹۳۶-۱۸۸۸) (معلم، مددکار اجتماعی)

۱۹۲۰: تأسیس "آموزشگاه اجتماعی گورکی" برای جوانان و نوجوانان خلاق، تحت تأثیر جنبش سوسیالیستی کارگری در شوروی سابق

اثر مهم: "منظومه پداگوژیکی/آموزشی"

اصول/روش: تربیت عمومی/اجتماعی و همزمان تقویت فردیت جوانان: "من از تو توقع دارم، چرا که برای تو ارزش و احترام قائلم."

۶) جان دیویی (۱۹۵۲-۱۸۵۹) (فیلسوف، مدرس)

۱۸۹۶: تأسیس مدرسه ی آزمایشگاهی در شیکاگو

اصول و روش: تربیت دموکراتیک

عملگرایی: یادگیری از طریق عمل کردن/انجام دادن - روش پروژه ای

۷) ماریا مونتسوری (۱۹۵۲-۱۸۷۰) (پزشک، معلم)

اصول و روش: تربیت کودک محور: استقلال، فردیت و ابتکار عمل کودک در مرکز توجه قرار دارد:

"به من کمک کن تا خودم انجامش بدهم."

"کودک، معلم خود است! او خودش مدت زمان و نحوه ی یادگیری اش را تعیین می کند، نه بزرگسالان یا معلم."

"کودک در صورتی رشد سالم و طبیعی اش را خواهد داشت که بدون فشار و اجبار بیرونی، نحوه ی یادگیری اش را خودش تعیین کند."

"کودک از آنچنان توانایی یادگیری برخوردار است که می تواند در یک سال اول رشدش، همه ی آن چیزهایی را که او برای تمام زندگی اش نیاز دارد، بیاموزد."

۳) پیشقراولان اصلاحات آموزشی در آلمان

شیلر، گوته، هومبولت، شلایرماخر و...

اصول/روش: تربیت زیباشناسانه یا تربیت از طریق هنر

انتقاد به دولتی بودن و در خدمت دولت بودن نظام آموزشی حاکم:

"کودک باید به عنوان انسان آزاد و اندیشه گر تربیت شود."

۱) گوستاو فروبل (۱۸۵۲-۱۷۸۲) (مربی)

۱۸۴۰: تأسیس نخستین مهد کودک عمومی در آلمان به نام "باغ کودکان" (Kindergarten)

کودکان در این مکان، این امکان را دارند که با وسایل مناسب بازی کنند و از طریق آن بیاموزند. مربیان کودک را در مسیر رشد مستقلشان حمایت می کنند.

مادران برای تربیت کودکان در خانواده آماده می شوند.

کودک از طریق تجربه و بازی می آموزد. مربی فقط یک راهنماست.

۲) پتر پترسن (۱۸۵۹-۱۸۸۴) (آموزشگر)

۱۹۲۳: تدوین برنامه آموزشی "پنا"

اصول/روش: تدریس فراکلاسی، یادگیری جمعی، اجرای "برنامه ی هفتگی درسی آزاد" برای دانش آموزان

مدرسه به عنوان مکانی برای زندگی، یادگیری و کسب تجربه

۳) رودلف اشتاینر (۱۸۶۱-۱۹۲۵) (آموزشگر)

۱۹۱۹: تأسیس نخستین مدرسه "والدورف" در اشتوتگارت

اصول/روش: آموزش "والدورف": مدرسه به عنوان مکانی از زندگی و تجربه ی زندگی

آموزش بر اساس طبیعت کودک و نیازها و علاقمندی های طبیعی او

آموزش زنده و طبیعی از طریق هنر و تقویت حس زیباییشناسی در کودک

توانایی های فردی کودک باید در مراحل مختلف رشد در برنامه ریزی آموزشی در نظر گرفته و در امر آموزش به کار گرفته شود.

رشته های خاص مدرسه ی والدورف: کار دستی، باغبانی/باغبانی، تدریس عملی-هنری، کارهای نمایشی، تأکید خاص بر کار عملی، بدون نمره دهی و مردود شدن

۴) آلکساندر زاترلند نایل (۱۸۸۳-۱۹۷۳)

۱۹۲۱: تأسیس مدرسه ی آزاد درسدن/هلراو

اصول/روش: تربیت آزاد، بدون فشار و سرکوب، بدون انضباط سختگیرانه - صرف نظر کردن از آموزش اخلاق و دین

۵) جنبش مدرسه ی کارمحور

تربیت انسان از طریق کارآموزی - پروژه های کارمحور در مدارس دولتی

اصول/روش: روش پروژه ای، کار گروهی، ترکیب کار فکری و عملی

نام آوران:

هرمان لیتس (۱۸۶۸-۱۹۱۹) - هوگو گاویدگ (۱۸۶۰-۱۹۲۳) - گنورگ کرشن اشتاینر (۱۸۵۴-۱۹۳۲) - پاول گهیب (۱۸۷۰-۱۹۶۱)

ح) جمع بندی: تعلیم و تربیت کودک محور

درک و پذیرش شخصیت و فردیت کودک

اهمیت به ذات و طبیعت کودک در برابر خواست و اهداف بزرگسال

تعلیم و تربیت در خدمت رشد طبیعی، مستقل و آزاد کودک، نه در خدمت اهداف از پیش تعیین شده ی جامعه

تأکید بر انتخاب و آزادی - تأکید بر مسئولیت فردی کودک

بازگشت به طبیعت و یادگیری خلاق و اکتشافی

عمل گرایی (پراگماتیسم): یادگیری از طریق کار و عمل/پراکسیس

مدرسه به عنوان محل زندگی

تعلیم و تربیت کودک محور در یک جمله: "همه ی کودکان برابرند. هر کودکی خاص است."

خ) تعلیم و تربیت اصلاحگرایانه و تعلیم و تربیت سنتی: یک مقایسه

تعلیم و تربیت سنتی	تعلیم و تربیت اصلاحگرایانه
تعلیم و تربیت ابزاری در خدمت جامعه و قدرت حاکم تأکید بر وظیفه، اطاعت و فرمانبری آموزش مبتنی بر کتاب و کلام وضعیت ظاهری، شرافت خانوادگی، اجتماعی، ملی و ... به عنوان ایده آل تربیتی	تعلیم و تربیت انسانگرایانه در خدمت تربیت "انسان مستقل و آزاد" تأکید بر اراده، استقلال و مسئولیت فردی آموزش مبتنی تجربه ی فردی و جمعی صداقت درونی و هویت فردی/شخصی به عنوان ایده آل تربیتی

تعلیم و تربیت در خدمت عقلانیت: تعلیم و تربیت نه فقط در خدمت کودک و برای انتقال علم و آگاهی به او، بلکه در راستای درک انتقادی دنیا

← دست کلیسا از تعلیم و تربیت کوتاه!

د) نقاط مشترک جنبش های اصلاحات آموزشی در اروپا و آمریکا

کودک در مرکز توجه قرار دارد / کودک محور آموزش است

مشارکت کودک در تصمیم گیری ها

آموزش فعال: اتکا بر عمل و احساس مسئولیت شخصی

خلاقیت (خودگردانی/خودهدایتگری روند آموزش)

آموزش همه جانبه

جهت گیری روی واقعیت های زندگی: مدرسه به عنوان مدرسه ی زندگی

جدایی دین از نهادهای آموزشی

اساس اصلاحات، "نواندیشی" است، اساس نواندیشی "نقد"، اساس نقد، "شک" و لازمه ی همه ی اینها "آزادی" است!

ذ) نقد اصلاحات آموزشی

درک "اسطوره ای" کودک

فعالیت های صرف و گاه "تو خالی"

اغراق در فرد گرایی و استقلال کودک

اغراق در جنبه های عملی و عاطفی در امر آموزش

تعلیم و تربیت "نازپرورانه"

ر) نظام آموزشی زیر سلطه ی فاشیسم هیتلری (۱۹۳۳-۱۹۴۵)

تعطیل همه ی مدارس آزاد و توقف فعالیتهای مبتنی بر اصلاحات آموزشی

”پاکسازی“، اخراج، بازداشت و قتل مریبان و استادان آزاداندیش

تعلیم و تربیت ایدئولوژیک بر اساس تئوری ”نژادپرستانه“

ساختار مرکز محور و اقتدارگرایانه نظام آموزش و پرورش

محدودیت و ممنوعیت تحصیل برای دگراندیشان و دگرباشان (یهودیان، سوسیالیستها و کمونیستها، همجنس گرایان و ...)

محدویت تحصیل برای زنان براساس شعار ”۳ کاف“: **Küche, Kirche, Kinder** (آشپزخانه، کلیسا و کودک)

ز) اصلاحات آموزشی پس از جنگ جهانی دوم

۱) آموزش طبیعت محور: جنبش تربیتی در خانه ها و حیاط های روستایی

پس زمینه های اجتماعی

آب و هوای ناسالم در شهر

نبود ویا ناکارآمدی کانون خانواده

سهل انگاری در تربیت و مراقبت کودک در شهرهای بزرگ

انتقاد از تربیت بورژوازی/شهری

تأکید بر طبیعت، ورزش و کار در فضای آزاد

تدریس به عنوان بخشی از زندگی و کار روزمره

رابطه ی نزدیک و دوستانه معلمان با شاگردان

۲) بازگشت به آموزه های اصلاحات آموزشی

بازگشت به آموزه های اصلاحات از دهه ی هشتاد میلادی به اینسو و ادامه و تکمیل آن با روش های نوین و خلاق

ژ) جنبش های اجتماعی و اصلاحات آموزشی

جنبش کارگری - جنبش زنان - تحولات اجتماعی دهه ی ۶۰ و مکتب فرانکفورت (نقد ایدئولوژی)

سده ی ۲۱م و ”جهانی شدن“ ← مهاجران و آموزش بینافرهنگی

← ویلهلم رایس و ”تعلیم و تربیت ضد آمرانه و ضد کمال گرایی“: ”اصل تشویق در اشتباه کردن“

”اصلاحات آموزشی پروژه ای است بی پایان/ناتمام!“ (اولکرز)

نظام آموزشی در جمهوری فدرال آلمان

۱) کلیات

در آلمان به دلیل استقلال ایالت ها یک نظام و برنامه ی آموزشی مرکزی و واحد وجود ندارد.

هر ایالتی در چارچوب قانون اساسی و با در نظر گرفتن ضرورت های بومی و قومی طرح و برنامه آموزشی، قوانین و مقررات مربوطه و کتابهای درسی اش را تعیین می کند.

دولت بر اساس قانون اساسی بر فعالیت های آموزشی مدارس در همه ی سطوح نظارت کلی دارد.

تحصیل در مدارس و مؤسسات آموزشی دولتی در تمام سطوح رایگان است.

کودکان از شش سالگی به مدرسه می روند.

تحصیل تا کلاس نهم اجباری است.

تعطیلات در طول سال ۱۲ هفته است که شروع و پایان آن در هر ایالت متفاوت است

طولانی ترین تعطیلات، تعطیلات تابستانی است که شش هفته طول می کشد.

مدارس پس از تعطیلات تابستانی در ماه اوت/سپتامبر آغاز می شود و پیش از شروع تعطیلات تابستانی در ماه ژوئن/ژولای پایان می یابد.

۲) ساختار نظام آموزشی آلمان

سن	کلاس	مدارس عالی دانشگاه	مدارس عالی دانشگاه (با محدودیت رشته ای)	مدارس عالی فنی (با محدودیت رشته ای)		
12	17	دیپلم دبیرستان	دوره ی کارآموزی	دوره ی کارآموزی		
11	16	مدرسه جامع (مدرسه تمام وقت)	دوره ی دوم متوسطه			
10	15		مدرسه فنی - حرفه ای	مدرسه فنی - حرفه ای		
9	14				مدرسه فنی - حرفه ای	مدرسه فنی - حرفه ای
8	13					
7	12		مدرسه فنی - حرفه ای	مدرسه فنی - حرفه ای		
6	11	مدرسه فنی - حرفه ای			مدرسه فنی - حرفه ای	
5	10		مدرسه فنی - حرفه ای	مدرسه فنی - حرفه ای		
4	9	دوره ی اول متوسطه				
تا 1	تا 6	دبستان				
1-6		مهد کودک / پیش دبستان				

۳) انواع دیگر مدارس

مدارس با گرایش های خاص - مدارس مونتسوری - مدارس والدورف -

مدارس خصوصی - مدارس وابسته به کلیسا

۴) مدارس بزرگسالان

مدرسه های شبانه - آموزشگاه های تغییر رشته - دوره های آموزشی تکمیلی

۵) نحوه ی ارزشیابی

دبستان: گزارش رشد - همچنین نمره دهی از ۱ (بالا ترین نمره) تا ۶ (پایین ترین نمره)

دبیرستان عمومی: نمره دهی از ۱ تا ۶ - بعضاً گزارش

دبیرستان: نمره دهی از ۰ تا ۱۵

آموزش خلاق

نو اندیشی و نوآوری در تعلیم و تربیت: پیش شرط آموزش خلاق

← "چشمها را باید شست. جور دیگر باید دید!" سهراب سپهری

فرزندان شما

فرزندان شما، فرزندان "شما" نیستند،

آنها دختران و پسران زندگی اند در سودای خویشتن.

آنها از شما نیستند، اما نه از "آن" شما،

و گرچه با شما هستند، اما به شما تعلق ندارند.

شما می توانید مهر خود را نثارشان کنید، اما اندیشه‌هایتان را هرگز،

زیرا که آنها اندیشه‌های خود را دارند.

شما می توانید، همچنین، سرایی برای جسم آنها فراهم آورید، اما نه برای روحشان،

زیرا که روح آنها در خانه ی فردا مسکن دارد، که شما را به آن راه نیست،

حتی در رویاهاتان.

شما می‌توانید بکوشید مانند آنان شوید، اما هرگز نکوشید آنان را مانند خود کنید،

زیرا که زندگی به عقب باز نمی‌گردد و در خانه‌ی دیروز درنگ نخواهد کرد.

از کتاب پیامبر و دیوانه - جبران خلیل جبران (۱۹۳۱-۱۸۸۳)

"لاتقسروا لادکم علی آدابکم فانهم مخلوقون لزمان غیر زمانکم." (فرزندانتان را برآداب خود تربیت نکنید؛ چرا که آنها برای زمانی غیر از زمان شما آفریده شده اند.) امام علی (ع) پانویس، ۲۴ ابن ابی الحدید، معتزلی، شرح نهج البلاغه، ج ۲۰، ص ۲۶۷

← فرزند زمان خویشتن باش!

۱) مقایسه آموزش و پرورش سنتی و آموزش و پرورش نوین

آموزش و پرورش سنتی	آموزش و پرورش نوین
گذشته گرا	آینده گرا
سنت گرا/ محافظه کار	نوگرا/ بدعت گذار
تعیین اهداف و سیاست‌ها ی آموزشی از بالا، بر اساس	تعیین اهداف و سیاست‌ها ی آموزشی از پایین، بر اساس
سیاست فرهنگی حاکم/مرکز محور/تمرکزگرا	ضرورت ها و نیازهای کودک/محیط/مدرسه محور
تنوری/ کتاب محور	عمل/ تجربه گرا
معلم محور	کودک/دانش آموز محور
بسته و محدود	باز و آزاد

پویا روندگرا درک و تجربه کردن تعاملی/ مشارکتی خلاقیت و استقلال فردی تجزیه و تحلیل اطلاعات آزاد منشانه/ دموکراتیک واگرا کثرت/تنوع گرا نسبی گرا شک محور/ نقد و جدل محور کودک به عنوان سوژه فرا جنسیتی/ دموکراتیک	ایستا نتیجه گرا حفظ و از بر کردن/ یادسپاری انفرادی/تکروانه تقلید و پیروی جمع آوری و انتقال اطلاعات آمرانه همگرا وحدت گرا مطلق گرا حقیقت باور/ حقیقت محور کودک به عنوان ابژه جنسیت محور/ مردسالار
--	--

← دونوع تفکر، دو نوع نگاه، دو نوع رفتار آموزشی- تربیتی

تفکر همگرا: فعالیتی است برای دستیابی به پاسخ و عبارت است از فرایند بازآرایی یا دوباره سازی اطلاعات و نمادهای کسب شده موجود در حافظه درازمدت.

تفکر واگرا: فعالیتی است برای دست یافتن به رهیافت های جدید برای مسائل و عبارت است از فرایند ترکیب و نوآرایی اطلاعات و نمادهای کسب شده موجود در حافظه درازمدت.

تفکر خلاق مترادف است با تفکر واگرا و با آن رابطه ای مستقیم دارد.

تفکر خلاق هنر شکستن عاداتها، روزمرگی ها و الگوهای موجود است.

۲) خلاقیت چیست؟

خلاقیت یعنی "خلق کردن"، "آفریدن". یعنی هر آنچه که قبلاً نبوده و "خلق" می شود.

خلاقیت یعنی فرایند یافتن راه ها و راه حل های جدید برای اهداف و مسائل پیش رو.

خلاقیت یعنی فکر کردن به آن چیزی که نیست، اما می تواند باشد.

← عمل خلاق و پاسخ خلاق: خلاق در خلاق!

دختر شش ساله ای داشت نقاشی می کشید.

معلم پرسید: چه کار می کنی؟

دانش آموز گفت: دارم تصویر خدا را می کشم.

معلم گفت: اما هیچکس نمی داند خدا چه شکلی است!

دانش آموز گفت: تا یک دقیقه دیگر که نقاشی من تمام شود، همه می دانند.

← "همه بچه ها هنرمند به دنیا می آیند. مسئله این است که چه کنیم تا آنها وقتی بزرگ شدند، هنرمند باقی بمانند!"
پیکاسو

۳) مراحل تفکر خلاق

الف) توجه و حساسیت نسبت به محیط و موضوع

ب) نگاه متفاوت و دیگر نسبت به محیط و موضوع

پ) انگیزه و آمادگی از طریق امکانات و کسب آگاهی های لازم

ت) تکوین ایده از طریق فعالیت ذهنی آزاد و باز ← درخشش ناگهانی فکر جدید

ث) واریسی، گزینش و ارائه

ج) اجرا

۴) نشانه‌های خلاقیت

نوخواهی و نوآوری - کنجکاوی و جستجوگری - پرسشگری و شک گرایی - ساختارشکنی - گریز از قالب و چهارچوب - رویا و خیال پردازی - حس قوی زیباپسندی - فعالیت سازنده و آفریننده

۵) موانع و عوامل بازدارنده ی بروز خلاقیت

الف) موانع فردی

ترس و اضطراب، عدم اعتماد به نفس - دلسرد شدن - تاکید بر عادت های پیشین و تمایل به هم‌رنگی و هم‌گونگی - محافظه کاری - وابستگی و جمود فکری - عدم تمرکز ذهنی (- عدم استفاده از طرفین مغز) - حساس نبودن به پدیده ها - عدم انعطاف پذیری - ترس از انتقاد و شکست - ...

ب) موانع اجتماعی

دیدگاه سنتی والدین و محیط - نبود و یا محدودیت فضای آزادی اندیشه و خیال - نبود یا کمبود وسایل و امکانات لازم برای فعالیت خلاقانه - ارزش گذاری های قالبی و کمی -

پ) موانع سازمانی

دیدگاه سنتی مدیران و معلمان - نبود و یا محدودیت فضای آزادی اندیشه و خیال - نبود یا کمبود وسایل و امکانات لازم برای فعالیت خلاقانه - روش های سنتی و یک بعدی تدریس - ارزش گذاری های قالبی و کمی - سلطه گری -

۶) شیوه ها و راه های تقویت و پرورش خلاقیت

الف) در حوزه ی فردی

به کارگیری همه ی حواس در امر آموزش، تقویت تخیل، فعالیت های تولید محور به جای فعالیت های مصرف محور، ایجاد و تقویت روحیه جست و جوگری و پرسشگری، فضای آزاد برای بحث و بیان نظر، مشارکت در فعالیت ها و تصمیم ها،

ب) در عرصه ی اجتماعی

تقویت تفکر واگرا، طرح پرسش های خلاق و چالش برانگیز، دوری از روش ها و کارهای کلیشه ای، حمایت از کودک در خودباوری، فراهم آوردن/بودن امکانات لازم، کاهش باید و نباید ها، عدم مقایسه بین بچه ها، آزادی عمل کافی در تجربه کردن و انجام فعالیتها و تلاشهای خلاق، ایجاد و تقویت روحیه جست و جوگری و پرسشگری، فضای آزاد برای بحث و بیان نظر، مشارکت در فعالیت ها و تصمیم ها، ...

پ) در حوزه ی سازمانی

تقویت تفکر واگرا، طرح پرسش های خلاق و چالش برانگیز، توجه به تفاوت های فردی و برنامه ریزی بر اساس آن ها، دوری از روش ها و کارهای کلیشه ای، حمایت از کودک در خودباوری، روش آموزشی متناسب با توانایی کودک و مناسب با اهداف آموزشی، فراهم آوردن/بودن امکانات لازم، کاهش باید و نباید ها، عدم مقایسه بین بچه ها، تنوع در روش تدریس، آزادی عمل کافی در تجربه کردن و انجام فعالیتها و تلاشهای خلاق، تقویت مهارت های پژوهشی و مطالعه آفریننده، ایجاد و تقویت روحیه جست و جوگری و پرسشگری، فضای آزاد برای بحث و بیان نظر، مشارکت در فعالیت ها و تصمیم ها، ...

۷) آموزش خلاق کودک محور: خلاصه

آزادی نخستین و مهمترین اصل آموزش خلاق کودک محور است. شادی و لذت، یک اصل مهم دیگر در آموزش خلاق کودک محور است. اصل مهم دیگر در آموزش خلاق کودک محور، بازی است! یکی دیگر از مبانی آموزش خلاق توجه به تفاوت های فردی فراگیران است. آموزش خلاق کودک محور بر یادگیری فعال استوار است. آموزش خلاق کودک محور مبتنی بر تجربه فردی کودک است. آموزش خلاق کودک محور بر اصل اندیشه‌سازی و خلاقیت استوار است. در آموزش خلاق کودک محور آموزگار همراه و همیار است!

اصول دیگر آموزش خلاق کودک محور:

- ۱) تاکید بر تولید و خلق دانش به جای جمع آوری دانش
 - ۲) تاکید بر فرآیند به جای محتوا/نتیجه
 - ۳) تاکید بر روش فرارشته ای یا بین رشته ای به جای رشته ای
 - ۴) تاکید بر منابع چند گانه ی یادگیری به جای کتب درسی
 - ۵) استفاده از روشهای متعدد تدریس
 - ۶) استفاده از رسانه های ترکیبی به جای تک رسانه ای
 - ۷) تاکید بر خود یادگیری فراگیر
 - ۹) حل مسئله به جای حافظه پروری
 - ۱۰) تاکید بر درک و کاربست علوم و مهارتهای یادگرفته در زندگی روزمره
 - ۱۱) تاکید بر فراگیر محوری به جای معلم محوری
- ۸) موفقیت و کارایی آموزش خلاق = فراده + فراگیر + اولیا

روش های آموزش خلاق

۱) رابطه ی بین اهداف آموزش، روش آموزش و یادگیری: پاسخی نو بر مبنای درک آموزش خلاق

روش آموزش \longleftrightarrow هدف از آموزش \rightarrow تعریف آموزش و یادگیری

۲) هدف تعلیم و تربیت چیست؟ تزهایی برای بحث:

- ۱) هدف تعلیم و تربیت، پرورش انسان "متعالی و کامل" در راستای ایدئولوژی و مکتبی معین است.
- ۲) هدف تعلیم و تربیت، آماده کردن کودک برای جهت یابی در زندگی روزمره و زندگی موفق در آینده است.
- ۳) هدف تعلیم و تربیت، پرورش انسان های مطیع، مقلد و فرمانبردار است که در خدمت جامعه و نظام حاکم باشند.

۴) هدف تعلیم و تربیت، ایجاد انگیزه بری دستیابی به حقیقت است، نه ارایه حقیقت.

۳) یادگیری چیست؟

یادگیری فرایند تغییر نسبتاً پایدار است در رفتار بالقوه ی فرد بر اثر تجربه.

۴) یادگیری بر اساس روش شناخت گرای مناسبتزین شیوه برای کار خلاقه است.

بر اساس این دیدگاه، یادگیری فرایندی است درونی که حافظه، انگیزش و تفکر نقش مهمی در آن بازی می کنند. این روش بر فعالیتهای ذهنی مانند: مشاهده، مقایسه، تجربه، تجزیه و تحلیل و استنباط استوار است.

در این روش دانش و اطلاعات به وسیله ی خود یادگیرنده:

کسب می شود، پردازش می شود، دست کاری می شود و به یاد سپرده می شود.

در این روش:

۱) فراگیر انگیزه برای یادگیری دارد.

۲) فراگیر فعال است نه منفعل.

۳) فراگیر تفکر خلاق را به کار می گیرد.

۴) فراگیر از تجارب واقعی بهره می گیرد.

۵) فراگیر خود را با تغییر سازگار می کند.

۶) فراگیر می آموزد که یادگیری دانش، وسیله است، نه هدف.

اهداف اصلی روش شناخت گرای

توجه به فرایند ذهنی دانش آموز؛

تاکید بر کسب تجربه و تعامل با محیط در هنگام یادگیری؛

فعال کردن فراگیر در کلاس درس؛

بها دادن به یافتن راه حل متفاوت در پاسخ به مساله؛

تاکید بر کسب دانش نه حفظ کردن اطلاعات.

۵) روش های آموزش خلاق

روش یادگیری با همه ی حواس - روش آزمایشگاهی - شیوه پژوهش گروهی - روش کارگاهی - شیوه گردش علمی - شیوه نمایشی - شیوه بحث و جدل - روش پروژه ای - روش مسئله محور

← روش "خوب" و "بد" وجود ندارد. روش "خوب" یا "درست" روشی است که مناسب اهداف آموزشی و مخاطبان مورد نظر و متناسب با زمان، مکان و فضای معین باشد.

۶) راه های آموزش

الف) مستقیم: روش سخنرانی، روش توضیحی، موعظه و نصیحت مستقیم و...

ب) غیرمستقیم: هنر، بازی و نمایش، شیوه های تجربی و اکتشافی، شیوه بحث و جدل و...

← "برایم تعریف کن، احیاناً فراموشش خواهم کرد؛ به من نشان بده، شاید به خاطر بسپارم؛ بگذار تجربه کنم، آنگاه، خواهم آموخت." کنفوسیوس

نمایش خلاق

۱) نمایش خلاق چیست؟

نمایش خلاق فعالیتی نمایشی است که هدف اصلی در آن، فعالیت و تجربه شرکت‌کنندگان است.

هدف از اجرای "نمایش خلاق" به هیچ وجه ارائه کار هنری حرفه‌ای و بی‌عیب و نقص نیست. به بیان دیگر، نمایش خلاق هدف نهایی نیست، بلکه وسیله‌ای است که از طریق آن – در کنار لذت و تفریح-توانایی‌ها، استعدادها و مهارت‌های کودک به کار گرفته شده و تقویت می‌شود.

۲) اهداف کلی آموزشی نمایش خلاق

کمک به پرورش قدرت بیان در ابراز عقیده و احساسات

تقویت و پرورش نیروی تخیل

تحریک قوه‌ی ابتکار و ابداع

ایجاد عشق و علاقه به ادبیات و فرهنگ

تقویت اعتماد به نفس

برآورده کردن نیازهای عاطفی

تقویت مهارتها و توانمندی‌های فردی

ایجاد کنجکاوی و لذت

برخورد با مسایل و مشکلات زندگی

تمرین و تقویت کار گروهی و تعامل اجتماعی، ...

و: علاقه مند ساختن به صلح و دوستی و همزیستی مسالمت آمیز بین انسانها، صرف نظر از تعلقات دینی، قومی، فرهنگی و اجتماعی

۳) نمایش در خدمت تعلیم و تربیت

پانتومیم - ایفای نقش - سفرهای تخیلی - قصه‌گویی - بازی‌های نمایشی - نمایش عروسکی - سایه بازی - نمایش رادیویی - قصه‌ی مصور - بازی قصه و داستان/قصه بازی، ...

۴) قصه بازی و نقش و کاربرد آموزشی - تربیتی آن

الف) چرا قصه؟

بازتاب سنت‌ها، خلیات، روحیات و فرهنگ مردم

دارای ویژگی‌های ملی یا قومی

میراث فرهنگی جهانی

زبان پیامبران، شاعران و فیلسوفان

زبان ساده و صمیمی

کوتاه بودن متن، تخیل قوی، بی‌زمان و بی‌مرز بودن

زبان روایی مناسب کودکان

علاوه بر جنبه های تفریحی و فرهنگی، خاصیت درمانی

اهمیت و ضرورت قصه گویی و قصه خوانی در عصر حاضر

ب) چرا بازی؟

بازی یکی از طبیعی ترین و ضروری ترین فعالیت های کودک است که هم در رشد جسمانی و عقلانی و هم در شکل گیری شخصیت و جنبه های احساسی و عاطفی اش نقش مؤثر و تعیین کننده ای دارد.

بازی تا آن اندازه با حیات کودک و زندگی روزمره اش گره خورده و عجین شده که کودک بدون بازی برای کسی قابل تصور نیست.

بازی کودک را از مشغله ها و درگیری های مسایل روزمره زندگی، از خشونت ها، کشمکش ها، آشفتگی ها و غیره دور می کند و برای او فضایی آرام، امن و لذت بخش فراهم می نماید.

لذت و موفقیتی که کودک در بازی به دست می آورد، می تواند تا حدودی جبران سرخوردگی ها و شکست های او در زندگی روزمره اش را نماید.

بازی راه را برای شکوفایی خلاقیت کودک و تقویت توانایی های فردی او باز می کند و او را در به ثمر رساندن ایده ها و ابتکارانش یاری می نماید.

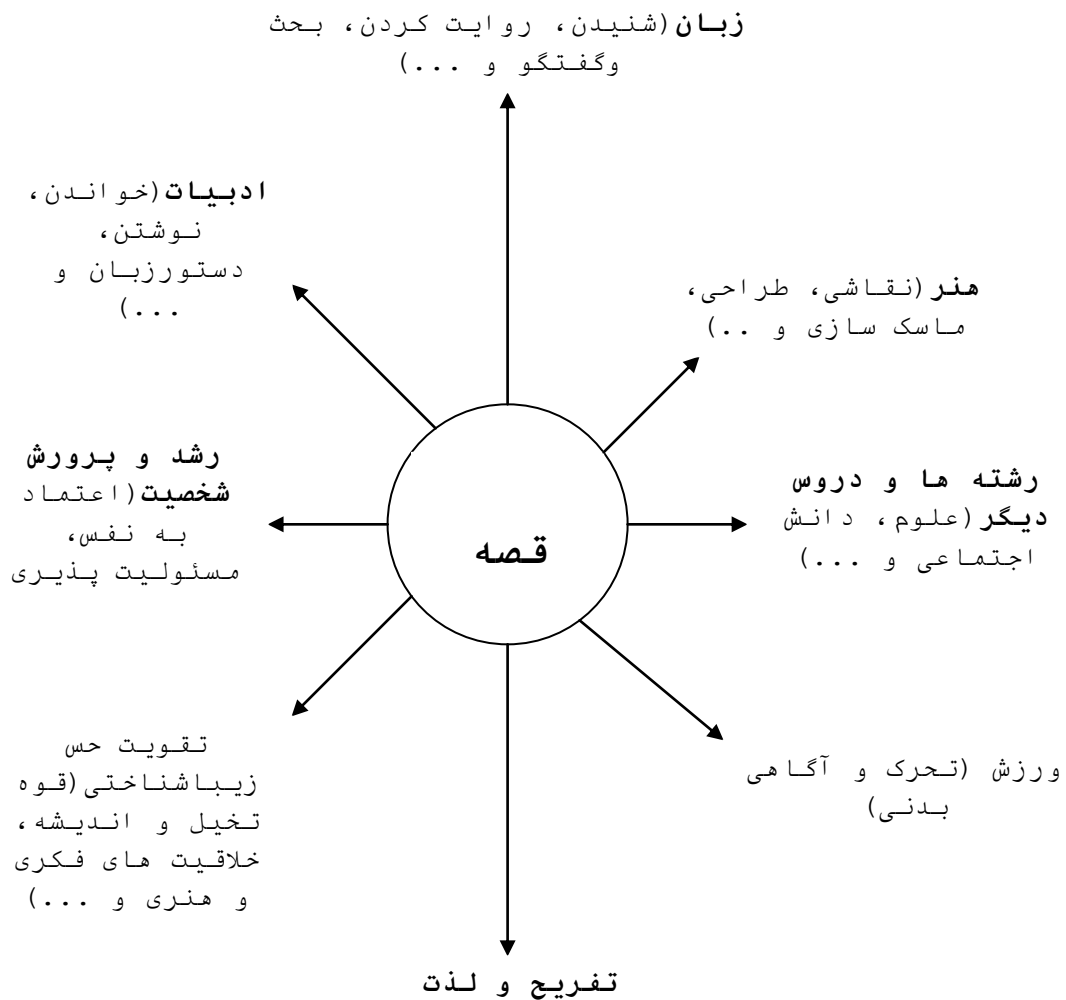
بازی یکی از طبیعی ترین شکل های یادگیری برای کودک است. روشی که در آن کودک به طور طبیعی، آزادانه و بدون فشار از بیرون، بدون ترس از جواب پس دادن در برابر مربی یا بزرگسالان و همراه با لذت و تفریح می آموزد.

پ) چرا قصه بازی؟

"قصه بازی" به معنی "بازی" یک "قصه" به صورت "نمایشی" به دلیل نزدیکی به زبان و دنیای کودک و کارکرد چندگونه اش یکی از محبوب ترین شکل های کار نمایشی با کودک و مناسب ترین شیوه آموزشی در مدارس، به ویژه مدارس ابتدایی است.

این شکل و شیوه آموزشی، امکانات بسیاری برای رسیدن به اهداف گوناگون آموزشی-تربیتی در اختیار مربی و دانش آموز قرار می دهد.

در نمودار زیر کارکرد فراگیر و چند گونه قصه بازی نمایش داده می شود:

ت) چرا عنوان "قصه بازی"

من در اینجا آگاهانه اصطلاح "قصه بازی" را برگزیدم. چرا که اصل از نظر من، نه اجرا و نمایش قصه، بلکه "بازی" آن است. "بازی" همان طور که کودک آنرا می فهمد و در زندگی روزمره خود به کار می برد؛ چرا که کودک، به ویژه کودک خردسال از نظر خود تاثیر بازی نمی کند، بلکه می گذارد که "بازی" او را دیگران ببینند.

ث) در انتخاب قصه

کودک و نیاز های او باید در مرکز توجه باشد.

موضوع و محتوای قصه باید در وهله ی اول با سن، درک و سواد کودک متناسب باشد.

موضوع و محتوای قصه باید با اهداف کلی کار مطابقت داشته باشد.

قصه باید آن عناصر و محتوای فرهنگی و آموزشی لازم برای رسیدن به اهداف کلی کار را دارا باشد.

تفکر، تخیل و خلاقیت کودک را تقویت کند.

مهارتها و توانمندی های کودک را تقویت کند.

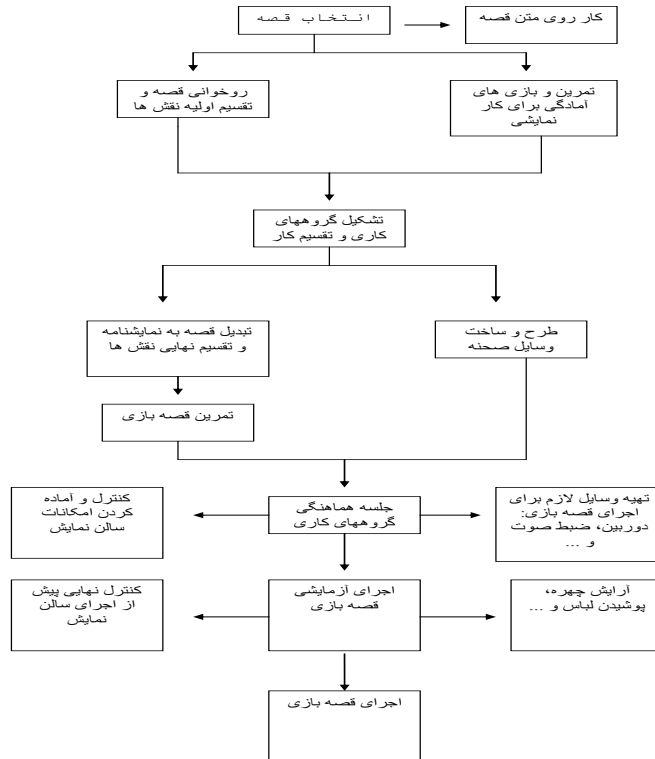
کنجکاوی و لذت در کودک ایجاد کند.

امکان برخورد با مسایل و مشکلات زندگی را فراهم کند.

حتی الامکان کوتاه، ساده و جذاب باشد

قابلیت نمایشی داشته باشد.

ج) چگونه یک قصه، بازی/اجرا می شود؟
 طرح کلی روند قصه بازی (از آغاز تا پایان)

چ) تمرین ها و بازی های آمادگی

۱) تمرین ها و بازی های دستگرمی

۲) بازی های محلی و ملی

۳) بازی های خیالی

ح) تمرین ها و بازی های عمومی تئاتری

۱) پانتومیم (بازی بدون کلام)

۱-۱) بازی های انفرادی

۲-۱) بازی های دونفره

۳-۱) بازی های گروهی

۲) بازی های گفتاری (بازی با کلام)

۲-۱) بازی های دونفره

۱-۲) بازی های گروهی

۳- تمرین ها و بازی های ویژه نمایش

۴- تمرین ها و بازی ها برای آماده کردن و پرورش بدن و صدا، تمرین ها و بازی ها برای آرامش و تمرکز

خ) تهیه و تدارک عوامل صحنه و دستورالعمل ها برای گروههای کاری

طرح ها، تصاویر، نور و صدا، وسایل صحنه و ...

د) طرح کلی روال اجرای قصه بازی

بازی	متن	وسایل صحنه	نور/جلوه های ویژه	موسیقی/صدا
۱) ورود راوی یا راویان قصه به صحنه ۲)	راوی ۱: یکی بود، یکی نبود	نور در دو طرف صحنه	نوار شماره ۱

ذ) طراحی جایگاه بازیگران و وسایل در صحنه

ر) لیست کنترل برای مربی

بررسی امکانات محل/ مدرسه (امکانات مالی، سالن نمایش، محل تمرین و ساخت وسایل صحنه، و ...)

جلسه مشاوره با همکاران و والدین (امکانات موجود: ضبط صوت، دوربین عکاسی و فیلمبرداری، کمک های مالی و عملی و ...)

تعیین و آماده کردن محل تمرین و ساخت وسایل

معرفی و روایت قصه و کار روی متن آن

تمرین ها و بازی های آمادگی برای کار نمایشی

روخوانی قصه و تقسیم اولیه نقش ها

تبدیل قصه به نمایشنامه و تقسیم نهایی نقش ها

تشکیل گروههای کاری

تعیین و اعلام زمان تمرین قصه بازی و ساخت وسایل صحنه

تهیه وسایل لازم برای ساخت وسایل صحنه (پارچه، کاغذ، رنگ، قلم مو، قیچی، چسب، و ...)

صحبت با گروه در باره لباس بازیگران و اقدام به تهیه آن

جلسه هماهنگی گروههای کاری

تعیین زمان اجرا و اطلاع به همکاران، والدین، مسئولان و ... (تهیه و ارسال دعوتنامه و تبلیغات)

اقدام برای تهیه ضبط صوت، دوربین عکاسی و فیلمبرداری و دیگر وسایل لازم برای کار نمایشی

اجرای قصه بازی بدون لباس و وسایل صحنه

بررسی امکانات سالن/ محل نمایش و اقدام برای روبراه کردن آن

اجرای آزمایشی قصه بازی (بدون و با تماشاگران)

کنترل همه مسایل و وسایل مربوط به سالن نمایش و اجرای قصه بازی (پرده، نور، موسیقی، آرایش صحنه، مکان تماشاگران، امکانات الکترونیکی: پریز برق، سیم سیار، سه راهی و ...)

اجرای قصه بازی (آماده کردن بدنی- روحی گروه، آرایش چهره، پوشیدن لباس، قرار گرفتن هر کس در جایگاه خود و ...)

جلسه پس از اجرا (تقدیر نامه/ هدیه و ...)

ز) چند نکته مهم در باره مربی

مربی باید:

کودک را بشناسد و به او عشق بورزد.

با روش ها و شیوه های کار با کودکان و نیز روانشناسی کودک آشنا باشد.

به کاری که می کند، آگاه و علاقه مند باشد.

انعطاف پذیر و گشاده نظر باشد.

همواره مشوق و حامی کودکان باشد.

صبور، مهربان و با حوصله باشد.

بکوشد تا فضایی دوستانه، امن و صمیمی برای گروه ایجاد کند.

از نظر رفتار شخصی و اجتماعی برای گروه خود الگو باشد.

به کلمه و کلام تسلط داشته باشد.

روی شنونده و جذب او در دنبال کردن ماجرای قصه اثر گذار باشد.

از واژه ها درست استفاده کند.

احساس را درست انتقال دهد.

تفکر و تخیل کودک را از طریق بیان اشاره و زبان ایهام تقویت کند.

ژ) اجرا و پس از اجرا

مربی باید در این مرحله با بچه ها با ظرافت و لطافت خاصی رفتار کند تا آنها او را به عنوان اصلی ترین و مهمترین تکیه گاه و حامی خود در همه مراحل احساس نمایند.

در روز اجرا، هیچ گونه تمرین یا حتی اجرای آزمایشی و هیچ گونه انتقاد و یا تصحیحی در کار نباید صورت گیرد.

بچه ها باید پیش از اجرا به آرامش درونی و هماهنگی گروهی دست یابند. یکی از راههای رسیدن به این آرامش، تمرین های "تمرکز و آرامش" می باشد. این نوع تمرین ها برای بچه ها فضایی امن و صمیمی ایجاد می کند و با ایجاد روحیه جمعی، روحیه فردی آنها را بالا برده، اعتماد به نفس را در آنها قوت بخشیده و ترس را در آنها می کاهد.

از این گذشته باید پیش از اجرا قواعد اصلی کار در حین اجرا را یکبار دیگر به گروه گوشزد کرد.

نکته مهم دیگر تشویق بچه ها در حین اجرا و پس از آن می باشد. مربی باید روش ها و تدابیری اتخاذ نماید تا بچه ها در مواقع مناسب تشویق شده و برای ادامه کار دلگرم گردند.

در کنار تشویق و تقدیر نصب عکس های مربوط به اجرای قصه بازی در ویتترین مدرسه و چاپ خبر اجرا در روزنامه های محلی می تواند بچه های گروه را در کاری که کرده اند دلگرم نموده و باعث تشویق و ترغیب دیگر کودکان برای قصه بازی گردد.

در باره ی مدرس سمینار

کیقباد یزدانی در سال ۱۳۳۷ خورشیدی در روستایی از توابع قائمشهر به دنیا آمد. تحصیلات ابتدائی و متوسطه اش را در همان شهر به پایان رساند. در سال ۱۳۵۸ از دانشسرای راهنمایی- تحصیلی ساری فارغ التحصیل و در پی آن به عنوان آموزگار در یکی از روستاهای قائمشهر مشغول به کار شد.

در دوره ی نوجوانی و جوانی اش به فعالیت در عرصه ی کارهای نمایشی پرداخت و در چند نمایش برای کودکان و نوجوانان و تئاترهای خیابانی، پیش و پس از انقلاب اسلامی شرکت داشت.

او فعالیت های جدی قلمی اش را از سال ۱۳۶۰ با ترجمه ی کتابهای علمی برای کودکان و نوجوانان آغاز کرد. از سال ۱۳۶۲ در تدوین «دایرة المعارف تشیع» زیر نظر دکتر مهدی محقق و «فرهنگنامه ی کودکان و نوجوانان» با شورای کتاب کودک همکاری داشته است. از دیگر فعالیت های قلمی وی همکاری در تدوین «دانشنامه ی ادب فارسی» به سرپرستی آقای حسن انوشه از سال ۱۳۸۰ است.

یزدانی از سال ۱۹۸۵ میلادی تاکنون در آلمان به سر می برد. در این کشور در سال ۱۹۹۱ یک دوره ی حرفه ای کارآموزی «برنامه نویسی کامپیوتر» را به پایان برد و در پی آن به تدریس در همان زمینه پرداخت. در سال ۲۰۰۰ درجه ی کارشناسی ارشد در رشته ی «زبان آلمانی با گرایش زبان آلمانی به عنوان زبان خارجی و زبان دوم» اخذ کرد و سپس به تدریس در مدارس شهر برمن (آلمان) مشغول شد. علاوه بر این وی از سال ۱۹۹۰ تا کنون به تدریس زبان آلمانی به مهاجران از جمله ایرانیان و نیز به مترجمی آلمانی - فارسی در برخی ادارات و موسسات آلمان می پردازد. وی در سال ۲۰۱۴ به دریافت درجه دکترا در رشته علوم تربیتی نایل شد.

یزدانی در کنار تدریس و تألیف و ترجمه ی کتاب، به طور غیر منظم به کار قصه گویی و نمایش با و برای کودکان و نوجوانان نیز می پردازد و در این راستا به کار بینا فرهنگی، به ویژه به شناساندن فرهنگ ایرانی به کودکان آن سوی مرز توجه خاص دارد. او در سال ۲۰۰۱ میلادی قصه ی ایرانی "شازده کدو و کدوی قلقله زن" و در سال ۲۰۰۸ میلادی نمایش ایرانی - آلمانی "حسنی و هانس در راه خوشبختی" را با دانش آموزان آلمانی زبان (از ملیت های مختلف) در شهر برمن آلمان به روی صحنه برد.

کتاب "قصه بازی و نقش و کاربرد آموزشی - تربیتی آن" اثر این نویسنده در ششمین جشنواره ی کتاب های آموزشی رشد" در تهران، در سال ۱۳۸۶ خورشیدی به عنوان "کتاب برتر کمک آموزشی در زمینه ی هنر در مقطع دبستانی" برگزیده شد و تندیس بلورین و لوح تقدیر را از آن خود کرد. از این گذشته، ترجمه او از کتاب "چرا باید دستهایم را بشویم، وقتی کثیف نیستند؟" (کتاب مصور برای کودکان، تألیف مانیا اول تن، انتشارات نیستان، تهران ۱۳۹۰) برنده لوح تقدیر به عنوان "کتاب برگزیده سال ۱۳۹۱ در بخش غیرداستانی/دانش اجتماعی از سوی شورای کتاب کودک شد.

آثار نویسنده و طریق تهیه آنها

۱) قصه بازی و نقش و کاربرد آموزشی - تربیتی آن (تألیف)، انتشارات کانون پرورش فکری کودکان و نوجوانان، تهران ۱۳۸۵ (برنده تندیس بلورین و لوح تقدیر به عنوان "کتاب برتر کمک آموزشی در زمینه ی هنر در مقطع دبستانی" در ششمین جشنواره ی کتاب های آموزشی رشد" در تهران، در سال ۱۳۸۶ خورشیدی)

تلفن: ۸۸۹۶۲۹۷۲ + ۸۸۹۶۴۱۱۵

۲) دستور زبان مقایسه ای: آلمانی - فارسی (تألیف)، انتشارات پیوند نو، تهران ۱۳۸۵ (محل فروش: کتابفروشی کتابکده + مؤلف)

تلفن: ۶۶۴۶۷۲۶۳ - ۶۶۴۹۴۹۱۳

۳) عمو زنجیرباف: ۱۵۰ بازی سنتی و نو برای پرورش و آموزش کودک و نوجوان (تألیف)، سازمان چاپ و انتشارات، تهران ۱۳۸۶

تلفن: ۶۶۷۳۸۳۱۲ - ۳ + ۶۶۷۰۰۱۵۳

۴) درآمدی بر ادبیات مهاجرت و تبعید: کتاب اول: ادبیات آلمانی در مهاجرت و تبعید (تألیف) نشر چشمه، تهران ۱۳۸۷

تلفن: ۶۶۴۹۲۵۲۴ + ۶۶۹۵۷۵۷۸ - ۹

۵) مسایل و مشکلات تربیت کودکان دوزبانه (همراه با رهنمودهای عملی و تمرین های زبانی) (تألیف)، انتشارات فروغ، آلمان ۲۰۱۰

(محل فروش: اینترنت + مؤلف)

۶) ماجرای آقا خرسه (ترجمه کتاب مصور برای کودکان، تألیف هاینتس یانیش)، انتشارات نیستان، تهران ۱۳۹۰

تلفن: ۲۲۶۱۲۴۴۳ - ۵

۷) چرا باید دستهایم را بشویم، وقتی کثیف نیستند؟ (ترجمه کتاب مصور برای کودکان، تألیف مانیا اول تن، انتشارات نیستان، تهران ۱۳۹۰) (برنده لوح تقدیر به عنوان "کتاب برگزیده سال ۱۳۹۱ در بخش غیرداستانی/دانش اجتماعی از سوی شورای کتاب کودک)

تلفن: ۲۲۶۱۲۴۴۳ - ۵

۸) ماسک در ایران (تألیف)، دفتر پژوهشهای فرهنگی، تهران ۱۳۹۲

تلفن: ۸۸۸۴۹۴۶۱ + ۶۶۴۱۷۵۳۲

معرفی چند کتاب

۱. کودکان به قصه نیاز دارند (کاربردهای افسانه و افسون): برونو بتلهایم، ترجمه کمال بهروزکیا، تهران، نشر افکار، ۱۳۸۴

۲. نمایش کودک: اجرای نمایش خلاق و بازی های نمایشی با کودکان و نوجوانان در مراکز آموزشی، داوود کیانیان، قاسم کریمی (ویراستار)، نشر: منادی تربیت (۱۷ اسفند، ۱۳۸۴)

۳. بازیهای آموزشی: برای مریبان و اولیای کودکان قبل از دبستان، منوچهر ترکمان، مصطفی مقدم، نشر: مدرسه (۱۴ اسفند، ۱۳۸۶)

۴. آموزش از راه بازی: برای مربیان و اولیای کودکان قبل از دبستان، جانیس لوید، جین مارزولو، لیلی انگجی (مترجم)، نشر: مدرسه (۲۲ اسفند، ۱۳۸۶)

۵. قصه گویی و نمایش خلاق: دیویی چمبرز، ترجمه ثریا قزل ایاغ، مرکز نشر دانشگاهی - ۱۳۸۵

۶. نمایش نامه های آسان برای اجرا در کلاس درس و صحنه ی تاتر، حسن دولت آبادی، انتشارات قطره

چند آدرس اینترنتی

اصلاحات آموزشی و آموزش و پرورش در دنیا

<https://fa.wikipedia.org/wiki/>

<http://bamdadkhabar.com/2014/08/7746/>

<http://tafsire2.mihanblog.com/post/2>

<http://newmethod.blogfa.com/category/13/>

<http://it4teach.persianblog.ir/tag/>

http://www.bbc.com/persian/iran/2014/02/140130_144_thirty-fifth_anniversary_iranian_revolution_education.shtml

روش های آموزش خلاق

<http://afaridman.ir/>

<http://persian.euronews.com/2013/12/20/creative-thinking-new-ideas-in-education/>

http://rezap502.epage.ir/fa/module.content_Page.92.html

<http://www.koodakcity.com/tag/>

<http://tps.blogfa.com/cat-29.aspx>

<http://amoozak.org/>